Om kommunal legevakt

Ukom

GJENTATTE HENVENDELSER TIL LEGEVAKT

Om kommunal legevakt

Publisert 20. februar 2024

ISBN 978-82-8465-034-0

Legevakttjenesten har vært et kommunalt ansvar siden tidlig på 1980-tallet (5). Kommunene kan ha en egen kommunal legevakt, delta i interkommunalt samarbeid om legevakt eller kjøpe drift av legevakttjenesten fra andre aktører. Det kan også være en kombinasjon av ulike ordninger (6). Kommunen kan selv velge hvordan de vil organisere legevakttjenesten. Tjenesten skal ta utgangspunkt i omfang og behov, samt krav til forsvarlighet (7).

God kvalitet og tilgjengelighet i legevaktstjenesten er viktig for befolkningen (8). Kommunene skal tilby legevaktordning som sikrer behovet for øyeblikkelig hjelp (7). I 2020 var det registrert 169 legevakter i Norge og 95 legevaktsentraler. 86 av legevaktene dekket en kommune mens 83 var interkommunale legevakter (9). Sammen med landets 16 akuttmedisinske kommunikasjonssentraler, AMK-medisinsk nødtelefon 113, utgjør legevakttjenesten en viktig del av den akuttmedisinske kjeden.

Legevakttjenesten forholder seg til en uselektert pasientgruppe. Ingen samtaler er like, og man vet aldri hva den neste samtalen vil handle om. Noen tilstander kan gå over av seg selv, mens andre kan være alvorlige og livstruende tilstander, eller hendelser der sekundene og minuttene teller. Dette spennet må legevakttjenesten være beredt på å håndtere. Legevakt er å anse som en høyrisikovirksomhet, der vurderingene kan få alvorlige konsekvenser for pasientene.

Illustrasjon

Legevakt og legevaktsentral er lett tilgjengelig. Legevakten har en portvaktfunksjon inn mot spesialisthelsetjenesten ved å prioritere og håndtere pasienter selv, samt henvise videre ved behov. De tre siste årene har antallet anrop til medisinsk nødnummer 116 117/lokalt legevaktnummer ligget på rundt 3,4 -3,5 millioner per år (10). En stor del av befolkningen er i kontakt med legevakten i løpet av året. Pågangen er stor av ulike årsaker. Studier anslår at så mye som 40 prosent av konsultasjonene på legevakt handler om tilstander pasientene kunne håndtert selv eller som kunne vært tatt opp med fastlege påfølgende dag (11).

Manglende kontinuitet og kapasitet blant fastlegene har en direkte innvirkning på befolkningens bruk av legevakt (12). Lav tilgjengelighet hos fastlege øker henvendelser til alle ledd i den akuttmedisinske kjeden, som legevakt og AMK. Dette gjelder spesielt på kveld og helg når fastlegekontorene er stengt (9).

Juridiske rammebetingelser

Akuttmedisinforskriften regulerer de akuttmedisinske tjenestene utenfor sykehus (13). Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester regulerer kommunens ansvar for å administrere og organisere legevakttjenesten (14). Nasjonal veileder for legevakt og legevaktsentral beskriver legevaktsentralens ansvar og oppgaver (7). I tillegg stiller Forskrift om ledelse- og kvalitetsforbedring krav om styringssystemer som skal sikre faglig forsvarlige helse- og omsorgstjenester.

Statens undersøkelseskommisjon
for helse-og omsorgstjenesten

Postboks 225 Skøyen
0213 Oslo
E-post: post@ukom.no
Org nr: 921018924